

UN ARTICLE HISTÒRIC

Joan Gala

L'any 1962, Pere Català i Roca (Valls, 1923) va iniciar una col·laboració periòdica a *Diario de Barcelona*. Era una secció titulada “Dentro del área lingüística catalana”, en què, d'una forma intranscendent, ens parlava de la realitat dels Països Catalans, però sense esmentar el mot i potser més que de *països* parlava de *comunitat catalana*.

Possiblement el seu esperit i el tracte amb dos periodistes de la casa (Josep Maria Cadena i Josep Faulí) van ajudar que, l'11 de setembre de 1964, hi publicués un article que duia el títol de “Lección del Onze de Setembre”, que va passar l'autocensura del diari i la inefable tisora del censor de la Delegación del Ministerio de Información y Turismo.

El seu article era plenament històric. Adreçava el lector a les obres de Voltaire (*Le siècle de Louis XIV*), Santiago Albertí (*L'Onze de Setembre*), Rafael Tasis (*Barcelona. Imatge i història d'una ciutat*), i citava Ferran Soldevilla a més de les paraules del Duc de Berwick i del general de Quincy.

Pere Català, fidel al seu tarannà i a la seva essència, va voler retre públic homenatge al nostre poble, precisament, en la data en què s'esqueia el dos-cents cinquante aniversari d'haver perdut la pròpia llibertat davant les tropes felipistes.

Per a ell, aquell dia, era una data evocadora en què calia recordar la proesa numantina d'aquells barcelonins que havien agafat les armes en defensa de la ciutat. I, precisament per això, ens deia:

Los barceloneses actuales, en fecha tan señalada como la que nos evoca el día de hoy, hemos de tener presente el espíritu de aquellos antepasados a los que J. Ch. Folard —escritor militar francés contemporáneo a los hechos— ensalzó con el siguiente juicio: “Barcelona aventajó a las ciudades que se han hecho célebres por los sitios que han resistido... El último sitio de esta plaza es algo tan grande y glorioso que pueden ser comparados, sin hipérbole, sus habitantes a los más famosos de la antigüedad.”

Aquell capvespre, a la cruïlla dels carrers Girona i Alí Bei amb la ronda de Sant Pere, hi hagué una manifestació amb una participació de ciutadans considerable. Alguns van ser detinguts i, a la Via Laietana, van arribar a declarar que únicament havien fet allò que el *Diario de Barcelona* els demanava. La pretesa justificació —que no justificava res— va ser suficient perquè des de Jefatura passessin comunicació a la Delegación del Ministerio de Información y Turismo i, d'aquesta, la pertinent i exabrupta reclamació (ja que no tenien on agafar-se par tal d'empresonar i/o de portar a judici l'autor) al director del diari.

Enrique del Castillo Yurrita, que era el director de *Diario de Barcelona* en aquella època, va dir-li a Català i Roca que no portés cap més article fins que ell no l'avisés. Així va ser com va haver de deixar de publicar al *Brusi*.

Les conseqüències, però, no van acabar aquí. Les urpes feixistes van anar més lluny. Concretament, al cap de poc temps de la suspensió de Pere Català com a col·laborador en el degà de la premsa continental, Nèstor Luján, director —en aquells moments— del desaparegut setmanari *Destino*, va dir-li al Pere: “ja sabeu que ens han prohibit de publicar-vos qualsevol mena d'article”; ple de condescendència i solidari alhora, però, Luján va oferir-se a inserir a les pàgines del setmanari tot allò que ell volgués escriure sempre que ho fes amb pseudònim.